

Список використаних джерел:

1. Науково-методичні засади професійної підготовки кваліфікованих робітників в умовах євроінтеграції / автори: Л. Нестерова, П. Лузан, В. Манько, Т. Герлянд, О. Слатвінська, М. Шимановський; за заг. ред. Л. Нестерової. – К.: ІПТО НАПН України, Педагогічна думка, 2012. – 160 с.

2. Осадченко І. І. Різномірність ефективності застосування ситуаційної методики навчання у ВНЗ / І. І. Осадченко // Педагогічна наука: історія, теорія, практика, тенденції розвитку. – 2010. – № 1. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://intellect-invest.org.ua/ukr/pedagog_editions_e-magazine_pedagogical_science_vypuski_n1_2010_st_14/

Липовенко Г.О.

студент;

Буяло Т.Є.

кандидат педагогічних наук, доцент,

Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова

ПРОЕКТНА ДІЯЛЬНІСТЬ ШКОЛЯРІВ ПРИ ВИВЧЕННІ БІОЛОГІЇ В ОСНОВНІЙ ШКОЛІ

Сьогодні в Україні відбуваються корінні зміни у шкільній освіті, відповідно до концепції Нової української школи [3].

Здійснюється перехід від принципу предметицентризму до дитиноцентризму, що має на мету навчати учня, а не викладати предмет. На підставі компетентнісного підходу, знання мають бути не багажем «про всяк випадок», а ключем до розв'язання проблем, забезпечення успішної самореалізації в соціумі, облаштування особистого життя. Сьогодні неможливо навчити дитину всього, значно важливіше сформулювати в неї потребу в неперервній освіті. Тому зміст кожного навчального матеріалу визначено з огляду на корисність, потрібність його за межами школи. Кожен навчальний предмет, і біологію зокрема, розглядаємо як засіб розвитку особистості учня [1].

Реалізації вище зазначеної мети сприяють різні види навчальної діяльності учнів, задекларовані програмою з біології, а саме лабораторні дослідження, практичні роботи, дослідницькі практикуми і виконання проектів.

Оскільки за оновленою програмою з біології всі теми проектів має вибирати учитель, то виникає потреба в ознайомленні учителя, який розпочинає свою педагогічну діяльність, з тематикою можливих проектів, а також методикою організації проектної діяльності учнів при вивченні біології.

Метод проектів створює умови, коли учень може самостійно здобувати нові знання чи застосовувати набуті раніше. Він стимулює інтерес школярів до певних проблем, що передбачає оволодіння відповідною сумою знань і допомагає побачити їх практичну цінність [7].

На сьогодні поняття «проектування» різними науковцями трактується по-різному: як процес, який дає початок змінам у штучному середовищі, як прообраз будь-якого об'єкта, виду діяльності, а проектування перетворюється

на процес створення проекту, як об'єднану навчально-пізнавальну творчу діяльність учнів-партнерів, які мають спільну проблему, мету, способи діяльності, узгодженні методи, спрямовані на досягнення загального результату сумісної діяльності [5].

Проектування – це вид діяльності, що синтезує в собі елементи ігрової, пізнавальної, ціннісно-орієнтаційної, перетворюючої, професійно-трудової, комунікативної, навчальної, теоретичної практичної діяльності» [2].

Класифікувати навчальні проекти можна за різними ознаками: за домінуючою діяльністю (дослідницькі, творчі, рольові, інформаційні, прикладні); за предметно-змістовою діяльністю (монопроекти, міжпредметні) за характером контактів (внутрішні, регіональні, міжнародні); за кількістю учасників (особисті, парні, групові) і тривалістю виконання (короткотермінові, середньої тривалості, довготривалі) [6].

До організації проектної діяльності учнів науковці висувають ряд вимог, серед яких є наявність у тематиці проекту значущої в дослідницькому плані проблеми, що потребує інтегрованих знань, дослідницького пошуку. Тема має викликати справжній інтерес в учнів і стимулювати їх до самостійної діяльності і використання дослідницьких методів. Учні мають самостійно, або разом з учителем структурувати змістову частину проекту із зазначенням поетапних результатів. Проектна діяльність завершується реальним практичним результатом. Матеріали дослідження оформляються у вигляді альбому, збірника, плану-карти, фільму, виставки, путівника тощо. Обов'язковим є публічний захист проекту (презентація). За підсумками роботи здійснюється ґрунтовний аналіз проектних дій та виготовленого продукту. Якщо потрібно, пропонуються корективи, дається оцінка, формуються пропозиції та рекомендації щодо можливого використання проектного продукту [4].

Аналіз програми з біології для основної школи дозволив окреслити тематику проектів, частина з яких повторюється з минулих років, а частина є авторським доробком.

Так, у 6 класі до теми «Одноклітинні організми. Перехід до багатоклітинності» пропонуємо запропонувати учням виконати наступні міні-проекти: Чому скисає молоко? Корисний йогурт. Живі фільтри. Яку роль відіграють бактерії в нашому житті? Виявлення найбільш сприятливих чинників для збереження свіжості молока. До теми «Рослини»: Листопад. Квіти і комахи. Рослини мандрівники. Рослини хижаки. Залежність інтенсивності фотосинтезу від зовнішніх умов. До теми «Різноманітність рослин»: Як утворились торф і кам'яне вугілля? Високні рослини. Аптека у нас під ногами. До теми «Гриби»: Гриби у біосфері та житті людини. Гриби – делікатес і отрута.

У 7 класі можна реалізувати наступні міні-проекти. До теми «Різноманітність тварин»: Тварини рекордсмени. Як утворюються коралові острови? Як утворюються перлини? Тварини – будівельники. Зуби ссавців. Чудодійність зоотерапії. До теми «Процеси життєдіяльності тварин»: Майстерність маскування. Як бачать тварини. Як чують тварини. Як та які тварини передбачають погоду. До теми «Поведінка тварин»: Угрупування тварин. Чому мігрують тварини. Як спілкуються тварини. Як вчаться пташенята. Як тварини користуються знаряддями праці. Турбота про

потомство. Як тварини визначають напрям руху. Шлюбна поведінка тварин. До теми «Організми і середовище існування»: Як тварини пристосовані до життя в різних умовах. Заповідні території України. Червона книга – сигнал тривоги.

Для 8 класу: «Опора і рух»: Гіподинамія – ворог сучасної людини. Рухова активність – основа фізичного здоров'я. Рух – це життя. До теми «Обмін речовин та перетворення енергії в організмі людини»: Збалансоване харчування. Вегетаріанство: «За і проти». До теми «Виділення. Терморегуляція»: Визначення типу шкіри на різних ділянках обличчя та складання правил догляду за власною шкірою. Захворювання шкіри та їх профілактика. До теми «Ендокринна система»: Йододефіцит в організмі людини, його наслідки та профілактика. Цукровий діабет, його причини, наслідки та профілактика.

У 9 класі темами проектів можуть бути наступні «Складання власного родоводу та демонстрація успадкування певних ознак або родовід родини видатних людей» (тема «Закономірності успадкування знак») та «Виявлення рівня антропогенного та техногенного впливу в екосистемах своєї місцевості» (тема «Надорганізові біологічні системи»).

Пропонуємо орієнтовні плани роботи над проектами, які можна порекомендувати учням. До теми «Гриби – делікатес і отрута». Метою проекту є: з'ясувати значення грибів у житті людини. Закріпити знання про їстівні та отруйні гриби, як вберегтися від отруєння грибами. План: 1. Знайдіть та опрацюйте інформацію про значення грибів у житті людини. 2. Наведіть приклади їстівних та отруйних грибів своєї місцевості. Для цього здійсніть екскурсію по території мікрорайону і здійсніть спостереження за грибами. Зробіть фотографії грибів, визначте їх вид. 3. Підготуйте виставку фотографій, а також міні-лекцію для учнів молодшої школи щодо отруйних грибів своєї місцевості.

До теми «Вегетаріанство: за і проти». Мета: спираючись на наукові дослідження та літературу, пояснити переваги та недоліки вегетаріанства. План: 1. З'ясувати історію вегетаріанства, види вегетаріанства, вплив вегетаріанського харчування на здоров'я людини. 2. Скласти тижневий раціон вегетаріанського харчування. 3. Вказати переваги та недоліки вегетаріанства. 4. Результати оформити у вигляді презентації.

Таким чином, ми можемо зробити наступні висновки.

1. Виконання проектів дає учням практичні навички в організації власної діяльності, плануванні часу і роботи за визначеним графіком.
2. Дає змогу під наглядом учителя контролювати своє навчання.
3. Створює можливості для співпраці учнів один з одним.
4. Допомогає набути практичних навичок публічної презентації та захисту своїх надбань та досягнень.
5. За допомогою методів проектів реалізуються міжпредметні зв'язки, здобуваються знання через взаємодію учнів з учителями та між собою.

Список використаних джерел:

1. Біологія. 6–9 класи. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів / <http://mon.gov.ua/activity/education/zagalna-serednya/navchalni-programi-5-9-klas-2017.html>
2. Коберник О. Проективна педагогіка і національна школа / О. Коберник // Шлях освіти. – 2000. – № 1. – С. 7-9.

3. Концепція нової української школи / <http://mon.gov.ua/activity/education/zagalna-serednya/ua-sch-2016/konczepczya.html>
4. Освітні технології : навч.-метод. посіб. / [Пехота О.М., Кіктенко А.З., Любарська О.М. та ін.] ; за заг. ред. О. М. Пехоти. – К. : АСК, 2002. – 255 с.
5. Полат Е. С. Метод проектів / Е. С. Полат. – Режим доступу : http://www.Iteach.ru/met/metodika/a_2wn3.php.
6. Пулина А. А. Метод проектів в практиці сучасного вчителя: монографія / А. А. Пулина. – Симферополь: Ната, 2007. – 242 с.
7. Тагліна О. В. Метод проектів на уроках біології./ О. В. Тагліна. – Харків: Вид-во «Ранок», 2009. – 160 с.

Луца Є.І.

студентка;

Хома Т.В.

кандидат педагогічних наук, викладач,

Мукачівський кооперативний торговельно-економічний коледж

ВОЛОДІННЯ МОВЛЕННЄВИМ ЕТИКЕТОМ ЯК СКЛADOVA ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ СФЕРИ ОБСЛУГОВУВАННЯ

Сучасні освітні реформи вимагають від вищих навчальних закладів підготовки фахівців, які здатні орієнтуватися у виробничих ситуаціях, встановлювати ділові контакти, вирішувати завдання, пов'язані із здійсненням професійної діяльності. Забезпечення мобільності, працевлаштування та конкурентоспроможності випускників вузів можливе за умови підготовки компетентних фахівців, які мають глибокі знання зі спеціальності, досконало володіють державною мовою.

Особливої уваги потребує підготовка студентів спеціальності Ресторанне обслуговування (Готельно-ресторанна справа) в умовах коледжів. Професійна культура працівника сфери обслуговування передбачає володіння фаховими знаннями, уміннями й навичками, однак пріоритетним її компонентом є комунікативна компетентність, складовими якої є дотримання правил спілкування, здатність змістовно, логічно доносити інформацію, дотримуватись правил мовленнєвого етикету.

У науковій літературі проблеми мовленнєвого етикету відображені в низці розвідок: Н. Бабич, М. Білоус, С. Богдан, Я. Радевич-Винницький, М. Стахів, М. Стельмахович та ін. Ученими проаналізовано етапи формування українського національного етикету, визначено його роль у суспільстві.

З'ясуємо зміст значення слова «етикет» за Великим тлумачним словником сучасної української мови: «Установлені норми поведінки і правила ввічливості у якому-небудь товаристві [3, с. 357]». Мовленнєвий етикет, за Ф. Бацевичем, – система стандартних, стереотипних словесних формул, уживаних у ситуаціях, що повторюються повсякденно: вітання, прощання, вибачення, запрошення, побажання тощо, які в процесі мовлення не створюються, а відтворюються в типових комунікативних ситуаціях, що полегшує спілкування [2]. Натомість М. Стахів пропонує розглядати